

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי י"ז סיון תשע"ח | דף היומי בבלי: זבחים מח.
דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף א' הגה "ומיקרי ע"י כר" עד סעיף ג'.
מוסרי: תורת הבית מאמר שני מ"זזהו שאמרו" עד תחילת העתק מכתב.
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק א עד פרק ב.

הדף היומי בהלכה

האם מותר להשתמש בבריה הנכנס לנקב שברצפה?

בשבת, כיון שניכר הדבר שהבריה מיועד לעצירת הדלת ואין זה דומה למלאכת 'בונה'; ויש אוסרים.
[שו"ע שיג, ב, משנ"ב כא-כב, וביה"ל ד"ה הוי; וראה ביה"ל ד"ה כל]

בריה של דלת הנכנס לנקב שברצפה, או שבקיר, מותר להכניסו לנקב בשבת. ואם הדלת עומדת במקום עפר ואדמה, ואין נקב מיוחד לכניסת הבריה, אלא בהורדת הבריה יוצר הבריה נקב בקרקע ונעצר בתוכו - מותר להשתמש בו

הדף היומי בהלכה

מוט של גליל נייר - האם מותר להוציאו ממקומו בשבת?

כיון שמיועד להיות קבוע במקומו תמיד, ורק בשעת הצורך מוציאים ומחזירים אותו לאלתר.
[ביאורים ומוספים דרשו שיג, 9; ארחות שבת ח, יט]

מוט המהודק לקיר, שיש בו קפיץ המיועד לתליית גליל נייר - יש מתירים להוציאו ולהכניסו בשבת, כיון שעשוי לכך (אך בפועל אין צורך בדבר, כיון שאין משתמשים בגליל נייר בלתי חתוך בשבת). ויש אוסרים משום שהדבר דומה למלאכת 'בונה' ו'סותר', כיון שלדעתם נחשב המוט כחלק מצורת הבנין,

הדף היומי בהלכה

מוט של מגבת ציבורית - האם מותר להוציאו ממקומו בשבת?

מצורת הבנין. וזאת אף במקרה שהניחו מנעול על גבי הטבעות, באופן שאי אפשר להוציא את המוט ללא פתיחת המנעול.
[ביאורים ומוספים דרשו שיג, 9]

מוט העשוי לתלות על גביו מגבת המצוי במקומות צבוריים, אשר אינו מוברג ואינו מחובר למקומו כלל, רק נכנס בשני צדיו לטבעות רחבות היוצאות מהקיר - מותר להוציאו ולהחזירו למקומו בשבת, כיון שאין לו שום חיבור, ואינו כחלק

הוריד ר' גד'ל את הפקק מעל הבקבוק וטמנו בין אצבעותיו, ואז אמר לאברך: "אמור נא לי - היכן נמצא הפקק של בקבוק זה?" אמר לו האברך: "הריהו מסתתר תחת אצבעות ידך"

"אכן אתה קל מסתתר"

"ואם ייודע לו שהפקק נמצא בין קפלי אצבעותיי, האם ימשיך ויחפש?" שוב ענהו האברך: "לא, כי אם הוא יודע שהפקק מסתתר בינות האצבעות, מה לו עוד לחפש? הרי הוא כבר נמצא".
נענה לו רבי גד'ל - "כיצא בו ממש עברתי את ימי המלחמה - בידיעה ברורה שבתוך ההסתרה הגדולה - 'אכן אתה קל מסתתר', והנה ה' נמצא עמדי ושומר עלי, ומאחר שידעתי שהוא נמצא לידי, עדיין הוא נמצא, ומה לי לחפש אחריו?".
(ע"פ באר הפרשה)

פעם שאל אברך אחד את המשגיח הגה"ח רבי גד'ל אייזנער זצ"ל, היאך עמדו לו כוחותיו לעמוד בעוז רוח בכל מוראות ותלאות המלחמה.
באותה שעה עמד על גבי השולחן בקבוק, הוריד ר' גד'ל את הפקק שמעל הבקבוק וטמנו בין אצבעותיו, ואז אמר לאברך: "אמור נא לי - היכן נמצא הפקק של בקבוק זה?" אמר לו האברך: "הריהו מסתתר תחת אצבעות ידך".
הוסיף ר' גד'ל ושאל: "אם ייכנס כעת אדם מבחוץ ויחפש את הפקק, האם ימצאנו?". ענהו האברך: "לא".

קנין חכמה - מסילת ישרים

בישיבה לא היו מזגנים, ובקושי מאזוררים. הבחורים סבלו מאוד והרבה טענו שביום חם כזה לא שייך ללמוד. הגרב"צ פלמן אמר לחברותא שלו: "בא נרד אל החזון איש ונראה מה הוא עושה היום"

ומה השיב החזון איש על הקושיא החזקה

יום יום. ראשו ורובו שקוע בעמקות הוויות אביי ורבא, ואינו מבחין בבחורים שנכנסו עתה אל החדר. מראה החזון איש כשהוא עמל בתורה, היה להם מיד תשובה על השאלה שלשמה באו, אלא שעתה נולדה שאלה חדשה: "איך אפשר?????" איך אפשר ללמוד בכזה יום כרגיל, הרי גם החזון"א הוא בן אדם ומרגיש את החום הכבד, ואיך זה לא מפריע לו בעמל התורה.
הבחור - החברותא של הגרב"צ חשב בלבו: הרי כל מפתחות החכמה מסורים הם בידי של החזון"א וכל השאלות שבעולם מופנות לפתחו, אשר משם יוצאות תורה והוראה לדורות עולם. ממילא הוא הכתובת לשאול אותו את השאלה הקשה הזו. מיד התקרב אל מקומו של החזון"א והמתין לידו דקות ארוכות עד שיבחין בו ואז ישאל אותו את שאלתו. עברו כמה דקות עד שהחזון"א הרים את עיניו. וכשהבחין בו שאל את שאלתו, וכה אמר: "רבי, יש לי קושיא חזקה מאוד, איך אפשר ללמוד בכזה חום?". החזון איש חיך והשיב: "כל החום הגדול הזה הוא רק עד שנכנסים לסוגיא, אבל מהרגע שמתחילים ללמוד ונכנסים לעומק הסוגיא, אין חום, לא מרגישים שום דבר!". כך יצאו להם שני הבחורים כשהתשובה בפייהם. הניסיונות הם רק עד שמתחילים ללמוד, אבל מהרגע שמתחילים בלימוד כל הניסיונות בטלים ואינם.

(שלמים מציון)

"ונמצא שהוא מושם באמת בתוך המלחמה החזקה, כי כל עניני העולם בין לטוב בין (למוטב) לרע הנה הם נסיונות לאדם" (מסילת ישרים פרק א).
מעשה נפלא סיפר הגרב"צ פלמן זצ"ל מפי הגר"נ מינקוביץ, ממרן החזון איש זצ"ל, שהראה את הדרך לעמוד בניסיונות שלא להתפתות אחרי תחבולות היצר. וכך היה המעשה: באחד מימי הקיץ היה יום חם במיוחד, והיה סבל גדול מהחום הכבד. בישיבה - ישיבת פוניבז', עדיין לא היו בעת ההיא מזגנים, ואפילו מאזוררים בקושי היו. הבחורים סבלו מאוד מהחום, והיו הרבה שטענו שביום כזה לא שייך ללמוד, שאי אפשר להתרכז כראוי בסוגיות העמוקות שנלמדו באותו זמן, והיה רפיון גדול באותו יום. הגרב"צ שהיה באותו זמן בחור בישיבה, אמר לחברותא שלו: "בא נרד אל החזון איש ונראה מה הוא עושה היום. אם הוא יושב ולומד כדרכו כל הימים, סימן שהחום הוא לא סיבה להפסיק ללמוד ועלינו להמשיך ללמוד". החברותא הסכים, ומדיבור למעשה ירדו שני הבחורים לבית החזון איש - ביתו של הגדול שבענקים שמקומו מתוקן לו בלשכת הגזית, לראות וללמוד ממנו מעשה רב, מה דינו של יום חם שכזה במצוות תלמוד תורה.

הגיעו לבית, ומיד נכנסו ביראה לחדרו של גאון ישראל, ושם הם רואים את החזון איש שיושב על מקומו הקבוע ועמל ויגע בלימוד התורה הקדושה כדרכו

פניני הפרשה

בשומעו זאת, ניתר הרבי מבעלזא ממקומו בסערה והכריז: "חס ושלום! לי לא עשה הקב"ה רעה מעולם! רק טובות עשה עמי הקב"ה!" - וציוה על אותו אדם ליטול ידיו ולחזור בו מדבריו

ויהי הקם כמתאננים (במדבר יא א)

לבו: "חס ושלום! מיט מיר האט דער רבש"ע קיינמאל נישט שלעכטס געטוהן; דער רבש"ע האט אימער גוטס געטוהן, און נאר גוטס געטוהן" - חס ושלום! עמי לא פעל ה' רעה אף פעם, ואך טוב עשה עמי הרבש"ע! וחזר שוב: "מיט מיר האט דער רבש"ע קיינמאל נישט שלעכטס געטוהן".
וציוה מרן זצ"ל על אותו אדם ליטול את ידיו ולחזור בו מדבריו... וחלף זמן מה עד ששבה אליו רוחו ושככה סערת נפשו.

(ע"פ 'אורות הגבעה', מתוך 'רשומים בשמך' - שיחות הגר"ש אונגר זצ"ל)

פעם אחת נכנס להרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע אדם חשוב, שסבל רבות בשואת אירופה ואיבד את יקיריו בגיא ההריגה. כשהוא דואב ומר נפש, כאוב ורוצץ על כל התלאות והזוועות אשר מצאוהו שם, שפך את דאבון לבו בפני מרן זצ"ל, ותוך כדי הדברים אמר לו: "ומי הוא זה אשר יבין ללבי הפצוע כמו הרבי, ששתה אף הוא את כוס התרעלה ואיבד את משפחתו במלחמה".
תיכף בשומעו זאת ניתר הרבי ממקומו בסערת רגשות עזה, והכריז מנהמת

בסוף כיתה ו' הסכים האב לעוד שנה, ובסופו של דבר הגיע הילד גם לכיתה ח'. המתנחך ידע שעיקר המאבק יהיה עכשיו על המשך הלימודים בישיבה. ואכן, כשהחלו הדיבורים בנושא זה פרץ ריב קשה

הילד מפתח תקווה שזכה להימנות על אוכלי המון

בלתי איל המון עינינו (במודבר יאז)

מסכתות, ואף התעטר במידות טובות למופת, והוא הסביר לאביו שהוא הולך ללמוד בישיבה, בכל מחיר! גם אם האב יחליט לסלקו מן הבית, או לנתק עימו את הקשרים באופן מוחלט!

"אני עושה זאת בלב שקט, כי בטוחני שזו היא גם טובתך, אבא", אמר לו הבן. "אם לא תשתכנע בצדקת דרכי בחיי חיותך כאן בעוה"ז, הרי כשתגיע לבית דין של מעלה, לאחר מאה ועשרים שנותיך, תראה כבר כמה טוב היה לך שהמשכתי ללמוד בישיבה".

האבא, שתפס כבר שבנו יהיה גם אברך כולל, המשיך לדבר כל העת על ענייני הפרנסה, וניסה לשכנע את הנער שבמצב הכלכלי של ימינו אי אפשר להסתמך על אחרים... הבן, כמובן, שלל את הדברים מכל וכל, והוכיח לאביו באותות ובמופתים שיש רבים שאינם לומדים בכלל ובכל זאת אינם מסודרים בעבודה, ומאידיך אברכי הכוללים מצליחים להסתדר בדרכים מופלאות ביותר. לאחר תום שנות הלימודים בבית הספר החרדי בפתח תקווה, המשיך הבן את לימודיו בישיבה. האב התנתק ממנו לגמרי, אם כי הבן המשיך להגיע הביתה בשבתות.

כאשר הגיע הבן לשיעור ג' בישיבה לצעירים, ועשה חיל בלימודיו בצורה לא רגילה, נפטר סבו של הנער, אבי אביו, זה שבזכותו נכנס בכלל לבית הספר החרדי. הנער השתתף כמובן בהלוויה, ומירר בבכי על מות סבו, וחזר לספסל לימודיו בישיבה, לא לפני שניחם את אביו שישב 'שבעה'.

ביום החמישי של 'השבעה' מקבל הבן טלפון לישיבה. על הקו היה אביו שקרא לו בדחיפות להגיע הביתה. הבחור נבהל קמעה, משום שמאז עומדו על דעתו, והמריבות שהיו לו עם אביו, מעולם לא קיבל קריאה שכזו. הוא הזדזז לחזור לביתו.

מיד כשעמד בפתח החדר בו ישב אביו, קם האבא מלוא קומתו, התנפל על ילדו בחיבוקים ונשיקות והתפרץ בבכי רוגש. "צדקת, בני, צדקת", קרא בלהט, כשהוא נסער כולו. ובעוד הבן עומד משתומם, נרגש כולו, לנוכח המראה, מוציא האב מכיסו דף אחד לבן ומבקש מהבן יקיר שלו שיקרא מה כתוב בו. עכשיו הכל כבר היה מובן. מה התברר? כמה שעות לפני כן פתחו בני המשפחה, בנוכחות עורך דין, את צוואת הסבא, שהיה אדם עשיר מאוד ובעל קרקעות רבות בפתח תקווה וסביבתה. מתח רב שרר בקרב בני הבית לקראת פתיחת הצוואה, שכן אף אחד לא ידע כיצד חילק הסבא את נכסיו המרובים. תדהמה גדולה אחזה בכל הנוכחים למקרא השורות הראשונות של הצוואה, שבהן נאמר ש-50 אחוזים מכל רכושו מוריש הסבא לנכדו הלומד תורה!! רק לאחר שכתב זאת במפורש בצוואתו, עובר הסבא לחלוקת יתר הרכוש.

אבי הנער המשיך לחבק כל העת את בנו, ובכה ובכה ללא הפוגות. "עכשיו אני רואה שמי שמתמסר ללימוד התורה - אין לו דאגות פרנסה. אמנם למדתי זאת בדרך הקשה, תוך יצירת מוקדי מריבות וסכסוכים בתוך ביתי פנימה, אבל משנוכחתי בכך, אני מודה ומתוודה: "טעיתי, וה' הטוב יכפר בעדי. ומעתה - כל מה שתמצא, אעשה למענך", אמר האב.

(להתעדן באהבתך)

הסיפור דלהלן סופר על ידי הרה"ג רבי ניסן גולדברג, ר"מ בישיבת 'אור ישראל' הגדולה, והוא מלמד על שכרו של מי שמוסר את נפשו לתורה, ומחדד את הידוע לנו מכבר, שכן תורה המקדיש עצמו לעמלה של תורה, אין לו כלל מה לחשוש מענייני פרנסה. והוא מקבל את כל מזונותיו 'לחם מן השמים' מבורא עולם הזן את העולם מקרני ראמים ועד ביצי כינים!

מדובר בפרשיה שהתרחשה בעיר פתח תקווה במשפחה שכל בניה עדיין אינם שומרים מצוות, ורק בן אחד התגלגל בדרך לא דרך למוסדות חרדיים ולישיבות קדושות. סבו של הנער, שזיק של יהדות עדיין מפעם בו, ביקש מבנו (אביו של הנער) שישלח את הילד לבית ספר דתי, כדי שיידע לפחות להיות שליח ציבור ולומר קדיש בבוא היום. האב הסכים, אבל התנה מראש שהלימודים בבית הספר הדתי יהיו "רק עד כיתה ה'", ומיד לאחר מכן יעבור הילד לבית ספר לא דתי. כך רצה אבי הילד, אבל הוא שכח שילד זה יש גם אבא בשמים, והוא רצה אחרת.

כיון שבית הספר הדתי הסמוך למקום מגוריהם הוא מוסד חרדי, הסכים האב לשולחו לשם. הילד נקשר מאוד לבית הספר ולאווירה המצויינת השוררת שם, ובמיוחד נקשרה נפשו בנפש אחד המחנכים המעולים שהיו בבית הספר, וזה השיב לו קירבה ואהבה, והעלהו במעלות התורה והיראה. המחנך, שידע מאין בא ילד זה, נקט בחכמה, והספיג לתלמידו את כל מה שהיה צריך על מנת לעמוד איתן מול הנסיונות בבית ובקרב בני המשפחה. והילד, אכן, הגיע לדרגות גבוהות בתורה וביראה, מה שכמובן לא מצא חן כל כך בעיני האב...

כבר בהיותו באמצע כיתה ה', הודיע האב שהוא מתכוון לממש את התנאי שלו ולהעביר את הילד לבית ספר לא דתי. המורים כבר לא ממש התרגשו למשמע הדברים, כי הילד היה חזק דיו והצטייד בכל הכלים הנפשיים להתמודדות הדרושה לו. הטיעון המרכזי שהיה כל העת בפיו של האבא, נסב על כך שאני רוצה שהבן יוכל להתפרנס בכוחות עצמו, ולא יהיה תלוי בקופתם ובארנקם של אחרים... המורים, שעמדו בקשר עם האבא, ניסו להסביר לו בנועם שאדם שלומד תורה, ובמיוחד אם הוא מוסר את נפשו על כך, מובטח לו שפרנסתו תגיע אליו בדרכים שמימיות, ואין לו מה לחשוש מכך, אבל האבא לא בדיוק השתכנע למשמע הדברים, ועמד על כך שהוא רוצה להעביר את הבן לבית ספר חילוני.

לקראת סיומה של כיתה ה' ביקש הילד מאביו בדמעות ובתחנונים שישאירו בבית הספר החרדי 'עוד שנה', ולאחר הפצרות מרובות נעתר האב, תוך שהוא מדגיש שאני מוכן רק לעוד שנה אחת... אמו של הילד, שהגיעה מבית מסורתי, היתה דווקא מרוצה מאוד מבית הספר החרדי וגילתה שביעות רצון בולטת מצורת החינוך המוענקת לו, ועמדה כל העת לצדו של בנה.

העניינים התגלגלו כך שבסוף כיתה ו' הסכים האב לעוד שנה, ובסופו של דבר הגיע הילד, שהפך כבר לנער, גם לכיתה ח'. המחנך שנקשר אל הנער, ידע שעיקרו של המאבק יהיה עכשיו בענין המשך לימודיו של הנער בישיבה. ואכן, כשהחלו הדיבורים בנושא זה, פרץ ריב קשה בין האב לבנו, אבל עכשיו כבר לא עזר לו שום דבר. הבן היה כבר בן תורה אמיתי, שלט היטב בכמה

האם חייבים לזכור את מעשה מרים כל יום? כל שנה? או רק כאשר רוצים לדבר לשון הרע?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

פ"ג) כתב, ששמע מפי קדשו של הגאון רבי בצלאל הכהן מוילנא, שבלמוד הלכות לשון הרע מקיים מצות עשה של 'זכור את אשר עשה ה' אלוֹקֵיךְ למרים'. וכן משמעות הר"ש משאנץ (ספרא פרשת בחוקותי) שכתב שמקיים זכירת מעשה מרים ע"י לימוד הלכות נגעים. אכן, בשו"ת אגרות משה כתב, שלא יוצא מצות זכירת מעשה מרים ע"י לימוד הלכות לשון הרע, כי בזה אינו מזכיר מה שנעשה למרים, אלא רק את האיסור שבדבר.

ג. בגדר זמן חיוב זה - האם הוא בכל יום, או רק כשרצונו לדבר לשון הרע? במנחת חינוך (סוף הספר מצוה ז למצות עשה לרמב"ן) כתב, שנראה שהחיוב הוא בכל פעם שרוצה לדבר לשון הרע, שאז חל עליו חיוב זה של זכירת מעשה מרים, ואם דיבר ביטל העשה. וכן משמעות דברי הח"ח בפתיחה לספרו זכור למרים. ובספר חרדים (פ"ב סעיף כג) כתב, שהמצוה היא לזכור זאת כל יום. וכן כתבו פוסקים נוספים. ויש דעות (מג"א ועוד) שהמצוה היא בזכירה פעם אחת בשנה, וראה עוד בספר שש זכירות ובספר רשימות ואגרות קהלות יעקב זכרון שאול (עמוד רעב -רעה), שהרחיבו בביאור כל השיטות בזה.

היום מתחילים את החלק השני של הפתיחה, בה מונה החפץ חיים את רשימת העשין עליהם עובר המספר לשון הרע. העשה הראשון שהוא מונה הוא, העשה של "זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים" - "שהזהירנו התורה הזה שנזכור תמיד העונש הגדול אשר עשה ה' יתברך לצדקת מרים הנביאה" וכו'.

בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים כמה נידונים ופרטים חשובים בענין קיום מצוות עשה זו, ונביא בזאת את תמציתם של חלק מהדברים.

א. מדברי המג"א (סימן ס סק"ב) משמע, שיכול לקיים את הזכירה גם בלא הזכרת מעשה מרים במפורש, מכך שהביא את דברי האריז"ל שיכוין לקיים מצוה זו בברכה שלפני קר"ש, שבאומרו 'להודות לך' - יזכור שהפה לא נברא אלא להודות לה' ולא לדבר לשון הרע כמעשה מרים. ומשמע שמקיים את הזכירה על ידי כל דבר שמזכיר לו ענין זה. אמנם בחיד"א (בשו"ת יוסף אומץ סימן כג) כתב לדחות, שאין כוונת האריז"ל אלא שע"י אמירת 'להודות לך' יזכור שיש לומר בפיו מעשה מרים, ורק בכך מקיים את המצוה

ב. האם מקיים מצות הזכירה בלימוד הלכות לשון הרע? בספר חובת השמירה

המוסר היומי

מטרת בריאת האדם - להתענג על ה'

מתוך הנלמד השבוע בתוכנית קנין חכמה:

המַדְמִינִים לוֹ כָּאֵן יוּכַל לְהַגִּיעַ אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הוּכָן לוֹ, שֶׁהוּא הָעוֹלָם הַבָּא, לְרֹוֹת שָׁם בְּטוֹב אֲשֶׁר קָנָה לוֹ עַל יְדֵי הָאֲמָצְעִים הָאֵלֶּה. וְהַשְׁלֵמוֹת הָאֲמִתִּי הוּא כִּי הַדְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבַּרְךְ, כִּי כִּי בַּקָּזָה הוּא הַטּוֹב, וְכִּי זוֹלָתָה זֶה שִׁיחֲשִׁבוּהוּ בְּנֵי הָאָדָם לְטוֹב - אֵינּוּ אֵלָּא הַכֵּל וְשׂוֹא נִתְעָה. אֲמָנָם לְכַשֵּׁיזְכָּה הָאָדָם לְטוֹבָה הַזֹּאת, רְאוּי שֶׁיַּעֲמַל רְאוּיָהּ וְיִשְׁתַּדֵּל בִּיגִיעוֹ לְקִנוּתָהּ, וְהִינּוּ, שִׁישְׁתַּדֵּל לְדַבֵּק בּוֹ יִתְבַּרְךְ בְּכַח מַעֲשִׂים שֶׁתּוֹלְדֵתָם זֶה הָעָנִין, וְהֵם הֵם הַמְּצוּוֹת". [מסלת ישרים פרק א]

"הָאָדָם לֹא נִבְרָא אֵלָּא לְהִתְעַנֵּג עַל ה' וְלִהְנוֹת מִזֵּיו שְׂכִינְתּוֹ, שֶׁזֶה הוּא הַתְּעַנוּג הָאֲמִתִּי וְהַעֲדוֹן הַגָּדוֹל מִכָּל הַעֲדוֹנִים שֶׁיְּכוּלִים לְהַמְצִיא. וּמְקוֹם הַעֲדוֹן הַזֶּה בְּאֲמִתּוֹ הוּא הָעוֹלָם הַבָּא, כִּי הוּא הַנְּבִרָא בְּהַכְנֵה הַמְּצַטְרָכֶת לְדַבֵּר הַזֶּה. אֲךְ הַדְּבָר כִּי לְהַגִּיעַ אֶל מַחוּז הַתְּעַנוּג זֶה, הוּא זֶה הָעוֹלָם. וְהוּא מֵה שְׂאֲמָרוֹ זְכָרוֹנָם לְבָרְכָהּ: הָעוֹלָם הַזֶּה דוֹמֵה לְפְרוּזְדוֹר בְּפְנֵי הָעוֹלָם הַבָּא. וְהָאֲמָצְעִים הַמְּגִיעִים אֶת הָאָדָם לְתַקְלִית הַזֶּה, הֵם הַמְּצוּוֹת אֲשֶׁר צָנְנוּ עֲלֵיהֶן הָאֵל יִתְבַּרְךְ שְׁמוֹ. וּמְקוֹם עֲשִׂית הַמְּצוּוֹת הוּא כִּי הָעוֹלָם הַזֶּה. עַל כֵּן הוֹשִׁים הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם בְּתַחֲלָה, כִּי שֶׁעַל יְדֵי הָאֲמָצְעִים הָאֵלֶּה

ניגש מרן הגרש"ז לאותו עַד קידושין, ואמר לו כי לדעתו ראוי יותר שאדם חשוב כמותו ישמש כמסדר קידושין, ואילו הוא ישמש תחתיו כעד. אותו יהודי ניסה ב'ענוותנותו' הגדולה לסרב, אך הגרש"ז לא ויתר...

צרוך סיפורים מהנהגותיהם החכמות והאציליות של גדולי ישראל, מפי הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א

להושיט לה ידו.

שוב מעשה שכיבדו פעם את הגרש"ז לסדר קידושין אצל אחד ממקורביו, אולם בבואו אל מקום החופה הבחין שהמחותנים כיבדו אדם שאינו הגון להיות בין עדי קידושין, וחשש שמא אין הלה כשר להעיד, אך לאידך גיסא לא רצה לפגוע בכבודו, מה עשה בחכמתו, ניגש לאותו עַד קידושין, ואמר לו שיותר מן הראוי שאדם חשוב כמותו ישמש כ'מסדר קידושין', ולדעתו ראוי שהוא ישמש תחתיו כעד ואז יוכל אותו אחד להיות 'מסדר קידושין'. אותו יהודי ניסה ב'ענוותנותו' הגדולה לסרב, אך הגרש"ז לא וויתר בשום פו"א, עד שהלה עלה לסדר קידושין כשהגרש"ז משמש כעד כשר, ובכך נכנסו החתן והכלה לחופה כדין (שהרי מותר למי שפסול לעדות לסדר קידושין אם גדול עומד על גביו ובודק שעושה הכל כדת משה וישראל).

על הרה"ק רבי יואל מסאטמר זי"ע מסופר שכשרצה לשלח את ה'משמש' מחדרו (ברצותו לדבר ביחידות עם הנכנסים) לא היה אומר לו לצאת מחדרו, אלא ביקש ממנו בדרכי נועם שיעבור מחדר זה ויכנס לחדר אחר. כן היה בשנת תשי"ב כשביקר באנטוורפן וקהל גדול נהרו לשמוע את דרשותיו החוצבות להבות אש, ואף עזרת הנשים היתה מלאה מפה אל פה הנשים שרצו לחזות בתואר קדשו בצאתו מן הבית המדרש אחר דרשתו, וזה גרם שביציאתו חסמו הנשים את השביל שהיה הרבי צריך לעבור דרך שם, כראות כן המשמש צעק 'נשים צאו החוצה', אולם כאשר שמע הרה"ק מסאטמר את דבריו תיקן אותו ואמר 'אינו ראוי לומר לעם קודש לצאת החוצה, אלא יכנסו לעזרת נשים...'

וַיִּשְׂאוּ אִתָּהּ קִמְשָׁא הָעָם... (במדבר יא יז)

וברש"י: התנה עמהם על מנת שיקבלו עליהם טורח בני וכו' סיפר אחד מבני הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל שלאחר פטירת אביו הגדול החל נשאל 'שאלת רב' בכל ערב שבת - ששאלתו איזו אשה: 'יאמר לי הרב מתי הוא זמן הדלקת נרות שבת בשבוע זה? והנה בפעמים הראשונות ענה לה הבן כהוגן, אך כאשר ראה שבכל ער"ש היא מתקשרת לשאול שוב ושוב שאלה זו, אמר לה באחת הפעמים בדרכי נועם, שבקל אפשר להשיג ולקנות 'לוח שנה', שם כתב מדי שבוע בשבוע מתי צריך להדליק נרות.

ויהיה כשמוע האשה את דבריו התפלאה ואמרה בתמימות, שכבר שנים רבות שהיא מתקשרת לאביו הגר"מ פיינשטיין זצ"ל לברר אצלו זמן הדלקת נרות, ומעולם לא נתן לה עצה פשוטה זו... והרי ידוע היה הגר"מ כמי שאין הפנאי מנת חלקו, ולא עוד אלא שעול כבד היה רובץ על כתפיו להשיב שואליו בשאלות קשות שהגיעו לפתחו מכל העולם כולו, ואעפ"כ לא מנע את עצמו מלענות לאותה האשה בסבר פנים יפות מדי שבוע בשבוע בדבר שבנקל היתה מגיעה לדעתו.

מעשה שהיה אצל הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, שאיש מכובד ניגש אליו כשבתו הקטנה מהלכת לצידו, הגרש"ז הושיט ידו לשלום לאותו היהודי, והנה כאשר ראתה הילדה הקטנה את מעשה אביה הושיטה אף היא את ידה אל הגרש"ז... מיד מיהר ונטל 'שוקולד' ונתנו לידה. ובזה הרוויח שלא להחליש את דעתה שכן לפי קטנותה לא היה בידה להבין מדוע לא רצה הרב